

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 23

1967

DUKKETEATERGRUPPE

REDAKSJONELT:

MAKTEN OVER MENNESKET

TEATER:

«BODSKAPET TIL MARIA»

● Kardinal Leger av Montreal har meddelt at han tar avskjed som byens erkebiskop for å arbeide som misjonær blant spedalske i Central-Afrika. På en pressekonferanse sa kardinalen at en «dypt religiøs krise» hadde ført til denne beslutning og at han ville reise til Afrika i midten av desember.

Den 63 år gamle kardinal som har ledet sitt erkebispedømme i 17 år og som spilte en fremtredende rolle under det annet Vatikankonsil, sa at hans avgjørelse direkte skyldtes den nettopp avsluttede bispesynode i Roma.

«Under debatten om tro og ateisme ble min egen fremtid et samvittighets spørsmål for meg. Det ble klart for meg at Vår Herre ønsket handling av meg, ikke bare ord.»

«Jeg vil igjen bli en menig prest som vil tilby sin tjeneste til en afrikansk biskop.»

Kardinalen fortalte at han hadde underrettet pave Paul i Roma om dette forhold. På synodens siste dag hadde paven god tatt hans begjæring om avskjed.

«Jeg kjenner fred, stor fred,» sa kardinalen til journalistene.

Hans meddelelse kom som en fullstendig overraskelse på alle, sier katolske pressemeldinger. Han ble tidligere i år operert og hadde et lengre sykehusopphold. Til tross for dårlig helse var han imidlertid et fremstående medlem av den liberale fløy i Kirken. Han ble utnevnt til kardinal i 1952, bare 45 år gammel.

På pressekonferansen sa kardinal Leger også at en av de ting som bekymret ham mest var trossvikten blant unge mennesker, de fleste kristnes likegyldighet mot Kirken og den aggressive holdning enkelte sociale klasser viste når de sto overfor religiøse problemer.

● Den kjente tyske teologiprofessoren Hans Küng har tilbragt et par uker i et sogn i Holland. Hans mening etterpå om alle rykter og forlydender om hva som foregår i det katolske liv i landet: «En hel del av det er nonsens og sensasjonspreget.» Det finnes feil og mangler i Holland som det finnes andre steder, men hovedinntrykket er gunstig, sier Küng. Selv om ikke alt foregår etter Kirkens rubrikker for en messe, finner man en stor følelse av fellesskap og spontanitet. Bønnene hadde noe med dagens realiteter å gjøre og sangene hadde usentimentale, moderne tekster. Preknenene er ikke sproglige fyrverkerier, men de gir overbevisende uttrykk for det budskap Kristus kommer med. Innholdet av Epistel og Evangelium blir forklart i ordelag som legfolk forstår.

Nesten alle som går i søndagsmessen går også til kommunion. Det har vært en skarp nedgang på individuelle skriftemål, men dette må ikke oppfattes som en svekkelse av det religiøse liv. Det kan heller føres tilbake på den voksende forståelse av at visse handlinger ikke er dødssynder. Küng nevner her spørsmålet om fødselskontroll.

Den tyske teologen sier ellers at han anser den nye hollandske katekismen for å være meget sunnere enn mot-reformasjonens katekisme.

Menighetsråd er opprettet i mange sogn og bidrar til fornyelsen innen Kirken i Holland. Det holdes møter for hele menigheten og det holdes møter for spesielle grupper av menighetsmedlemmer, for eksempel lærere eller unge. På disse møtene diskuterer man slike emner som synd, samvittighet, loven, ektenskapet osv.

ST. OLAV

Neste nr. — julenummeret — kommer den 16. desember.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlm. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappellensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnús kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteim kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og St. Eysteims sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteims kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (I. VII—31. VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

MAKTEN OVER MENNESKET

Tegningen her nede til høyre, som vi i beundring låner fra København-avisen «Politiken»s uforlignelige tegner *Bo Bojesen*, lyder: «— Doktor, der er et eller andet, der bevirker, at jeg har svært ved at få øje på tilværelsens lyse sider . . .!»

Så kan man le fra seg, for straks i dypeste alvor å stille seg et spørsmål som sikter lenger enn til de mer aparte trekk hos en ungdom som røber en voksende lede og protest ved den verden og den tilværelse de blir budt. Langt hår hører unektelig til de mer uskyldige utslag. Følelsen til å «melde seg ut» av samfunnet gjennom asosial passivitet (noen ganger smykket med blomster) eller ungdomskriminalitet er straks verre. Og verst er, hos mennesker som har livet og mulighetene foran seg, uansett hvordan de selv føler sin situasjon, tilflukten til narkotiske stimulanter som bryter dem ned psykisk og fysisk. Hos noen er endelig desperasjonen *politisk*, og finner utløp i en revolusjonær volds-filosofi som også hos oss har sine begavede og kunnskapsrike forsvare. En «Åpen Post»-sending i Norsk Fjernsyn nylig lot oss møte noen av dem. De gav stoff til adskillig ettertanke, ikke minst for mennesker som, trygt og borgerlig etablert og innpasset i en sorgløs velferd, er tilbøyelig til å feie det hele av under ett. Avmakt og desperasjon er farlige erfaringer i et ungt menneske — i Det Norske Studentersamfund ble de erfaringene, under den nevnte debatt omkring «protest-radikalismen», nevnt ved navn, av en av de unge selv.

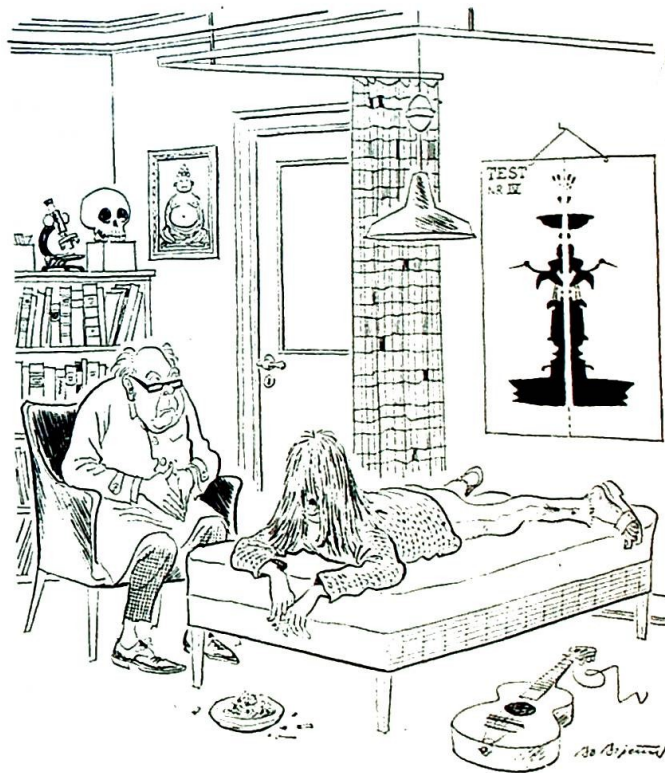
Folk som, ikke uten grunn, er skremt ved utskielene i ord og tankegang hos våre hjemlige «maoister», bør ikke for trygt lene seg tilbake i vissheten om deres politiske avmakt på det hjemlige plan. Nå, som i 20- og 30-årene, bæres den revolusjonære patos av kravet om *rettferdighet*, i en høyst urettferdig verden. Den lokale velferd og sosiale utjevning stiller dem ikke til ro. De tenker i verdens-dimensjonen, og der ser det fremdeles slemt ut: Totalitær vold i øst — javel. Men også «etablert vold» i vest, fordi den økonomiske struktur og den politiske og militære makt forlenger tragedier i masse-målestokk også i den «frie» verden. Det er nok å nevne tilstandene i Sør-Amerika — en verdensdel, hvis skjebne pave Paul kanskje spesielt må ha hatt i tankene da han skrev «Om folkenes utvikling». At velfødde og velutdannede norske ungdommer nekter å nyte vårt nordiske elite-liv sorgløst, mens krig og utbytning ellers i verden går videre, ja hardner til umenneskelighet mot fattige millioner, det hører vel ikke i seg selv til de ting vi bør kritisere hos det kommende slektledd. At dets avmakt driver det ut i volds-teorier, som bare kan sette en ny tragedie i stedet for den gamle, innebærer også en lærdom: Mange av de unge, og det ikke de dårligste, fortviler åpenbart over alle andre «løsninger» de hittil har sett. De har, for første gang i historien, følge et godt stykke på vei, av en pave. Pave Paul advarer også inntrengende verdens rike folk mot å tro at de kan avvise ansvaret for det flertall av menneskeheten som føler seg forkastet — og er det.

Debatten i Studentkroa var ingen «dialog». Den var endog, lange perioder, det rene «God dag mann — Økseskaft!» Vi tror ikke de unge samfunnsstormerne er

mer personlig tilbøyelige til nakkeskudd og likvideringer enn humanitetens og det enkelte individs rystede forsvare, forfatteren *Odd Eidem* og «Morgenbladet»s kulturredaktør *Erik Egeland*. I begge leirer møtte en harme norske moralister, opprørt over hva mennesket idag gjør mot medmennesket, med sine våpen og sine penger. Begge leirer tenkte på sine martyrer og ofre. Stort sett dessverre bare på dem — ikke på de andres. Fredsforskerne, som vi jo har noen av, vet at denne rabiante ensidighet, forstørret til verdensmålestokk, simpelthen er det ideelle opplegg til krig. Eller som det vitenskapelig og kjølig heter: «En konfliktskapende situasjon.»

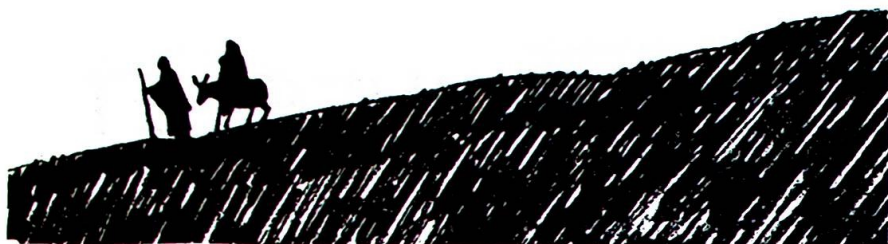
I den finnes intet håp, og kristne mennesker kan ikke godta den. Deres engasjement ligger midt mellom skyttergravene. Noen må stå opp for menneskets ukrenkelighet i begge leirer — i Øst-Tysklands fengsler som i Bolivias tinngruber, både sør og nord for den «demilitariserte» sonen hvor det skytes og bombes så livlig. Den ene uretten rettferdiggjør ikke den andre. Dersom en da ikke setter makten over mennesket.

HRM.

ISLAND

Ifølge opplysninger fra velunderrettet hold har biskop *Johannes Gunnarsson*, den apostoliske vikar for Island, fått innvilget sin avskjedsansøking. Som efterfølger får han hollenderen, biskop *Theunissen*, inntil for nylig biskop av Blantyre i Malawi.

«ST. OLAV»S JULENUMMER

Julenummeret kommer i midten av måneden, 24 sider med tekst og bilder. Blant annet inneholder det biskop Grans beretning om julefeiringen på øya Caldey, pater Caramans fortelling om en vinglende, spennende flytur i Etiopia, et besøk av Klovenen på de unges ukonvensjonelle «ten-treff», stoff om våre trosfeller i Nord-Vietnam, julebetraktning, blick på tiden, bokanmeldelser osv. Vi presenterer denne gang julestoffet utelukkende i nr. 24 av bladet og sender ikke ut stoffet i spesielt omslag.

Red.

PATER ARNO GERRITSMA:

TOLER

Den store franske forfatter og predikant Bossuet har i sine preken og betraktninger mange gode og interessante tanker om Kirken. En av dem kan gjengis på følgende måte:

Alle slags mennesker tilhører Kirken, både sterke og svake, store helgenskikkelser og hykleriske syndere. Kirken omfatter alle disse. Og det merkelige er: Kirken vokser faktisk på dette forhold.

I sammendrag lyder handlingen i Paul Claudels «Bodskapet til Maria» beklemmende likt en from og usannsynlig legende, et stivt og stilisert middelaldersk mysteriespill. Desto større blir overraskelsen når en møter levendegjort på scenen fortellingen om de to søstrene, den lyse, hellige Violaine og den mørke, ville Mara. Ikke bare fordi der skal en virkelig dikters kjempekrefter til å løfte *miraklet*, slik at vi gripes av dets sannhet og nødvendighet, der på de skrå, materielle bredder og i det kunstige lys. Men fordi dette er mennesker av kjøtt og blod, sterke og ville, i tro som i lidenskaper.

Paul Claudel, som helt alene gjenskapte det store poetiske drama i fransk litteratur, var personlig en troende. Det er ikke så merkelig. Det merkelige er snarere at han med en uhørt autoritet gjenskaper troens tidsalder og dens mennesker i sin kunst, slik at vi moderne tilskuere gripes av velden i dette overblikk, og synes vi får et glimt av de ytterste, de siste lovene og kreftene i menneskeskjebnen. De psykologiske halv-sannhetene om oss mennesker interesserer ham ikke — sta og robust fører han oss inn i sine store temaer, og sier: Slik ser Gud oss mennesker og våre mange kronglete livsveier frem mot det ene, altbestemmende mål. Jeg vet det, fordi jeg er dikter!

I «Bodskapet til Maria» møter vi, vandrende rundt på to ben og høyst individuelt levende, selve urtypene i vår livsfølelse — Claudel har lært både av de greske tragediedikterne, av Bibelen, av Dante og av Shakespeare, og sier selv et sted: «Jeg interesserer meg ikke for detaljer — bare for sammenhengene!»

CLAUDEL PÅ DET «NORSKE»:

«BODSKAPET TIL

Derfor finner vi ham ofte gåtefull, vi som vil beherske det vi ser på scenen. Her må vi strekke oss, kanskje lytte og se og ane med sanser vi aldri før har brukt, oppdage en annen og større verden. En slik erfaring ligger også bak hele Claudels veldige verk — 18 år gammel opplevde han, nettopp gjennom en dikter, Arthur Rimbaud, at det som han kalte sin lille verdens «blykammer» ble sprengt i stumper og stykker. Hva han fikk se utenfor det, gav stoff til noen av vår tids mest monumentale dramaer — «Bodskapet til Maria» hører til dem. Det er en diktning uten tilfældigheter — livet er her en liturgi som omfatter og temmer alt, selv fortvilelsen og raseriet, fallet og forsoningen. Den flyktige skisse er ikke Claudels sak: Med kraftige streker og konturer, som i et glassmaleri, tegner han sine skikkelser, og lar dem gløde i et lys som kommer annetsteds fra — bak dem skinner Skaperens sol. Til Det norske Teatrets oppførelse har Claes Gill Finn Kvaalem som Jacques Hury og Lise Fjelstad som Violaine.

bragt sin dyptgående kjennskap til de to sakrale uhyrer i vår tids poetiske drama, Paul Claudel og T. S. Eliot. Og Halldis Moren Vesaas har nådd så langt som det visst er mulig, på et klangfullt norsk, i retning av å fange inn det dype, sterke, jublende åndedraget i Paul Claudels orgelbrusende vers. «Bodskapet til Maria» er ingen jule-idyll — det favner det menneskelige, fra rovdyyret til den Guds venn hvis tro kan flytte fjell og forsoner oss med vår egen bestemmelse.

ANSE

Slik konfronteres nemlig de troende på den ene side med det gode som maner til etterfølgelse, på den annen side med det onde som oppfordrer til årvåkenhet og forsiktighet. For det onde skal overvinnnes med taktfull tålmodighet, respektfull forståelse og bekymringsfull medfølelse.

Bossuet taler her om fordragelighet — eller toleranse som vi gjerne sier i våre dager. Og gir dermed en

utmerket tolkning av evangeliet. Kristus taler også om toleranse. Han gjør dette som vanlig ved en lignelse, her er det lignelsen om hveten og ugresset som vi får høre, og den er såre enkel.

Vi mennesker danner en meget broget forsamling av typer med de mest forskjellige forutsetninger. Men etter hvert som vi lærer både oss selv og andre bedre å kjenne blir konklusjonen også mer og mer klar:

Totalinntrykket av selve mennesket er at det i bunn og grunn er en forunderlig blanding av godt og ondt. Mennesket er som en åker som bærer både hvete og ugress.

Det finnes hverken hundre prosent gode eller hundre prosent dårlige mennesker. Alle har sine gode og mindre gode sider. Og det betryggende i lignelsen er at Kristus uten videre forbinder denne i og for seg noe utilfredsstillende situasjon med det Han kaller for himmelriket.

Også i det riket som har Guds spesielle interesse, er forholdene ikke annerledes. Også der må en finne seg i at godt og ondt gjør seg gjeldende ved siden av hverandre.

Om jeg enn synes å bevege meg aldri så meget på kristen grunn så må jeg vel huske på at den lille delen av åkeren som er min også dekkes av både hvete og ugress. Dette får vi bare innromme og under ingen omstendigheter tape av syne. For denne erfaring oppfordrer oss til fordragelighet og det kan vi ha godt av.

Fordragelighet har sannelig ikke vært den sterkeste side hos de kristne. Lite smigrende eksempler på mistenksomhet, intoleranse, ja direkte samvittighetstvang fyller mangen en side av kristendommens historie. Uten å være tilstrekkelig klar over egne feil, dro man ofte til felts med kraftig skyts mot dem som rettet kritikk eller avvikende meninger mot tradisjonelle standpunkter og som dermed ikke sjelden satte fingeren på et pinlig punkt.

En slik holdning ble ofte ikke tålt. Den skulle nedkjempes med harde midler. Og så gikk man løs på motstanderen med inkvisisjon, religionskrig, hekseprosesser og andre uhyggelige demonstrasjoner.

Jeg tror at de forskjellige kristne trossamfunn har lite å bebreide hverandre her. Nepppe noen av dem kan betegne seg som uskyldige i dette stykket.

Egentlig er det høyst forunderlig. For toleranse skulle i lyset av evangeliet være et fundamentalt krav til enhver kristen som tar sin tro alvorlig. Den utålmodige holdning som gårdsarbeiderne viser i lignelsen, deres iver etter å fjerne ugresset straks og radikalt, avvises ettertrykkelig av Kristus. Og vi kan nepppe vente noe annet svar.

Ugresset og hveten vokser side om side. Det er liksom ikke en kvadratmillimeter på åkeren hvor situasjonen ikke er både-og. Og hvis hveten overheadet skal vokse frem, får vi i hvert fall foreløpig ta ugresset på kjøpet.

Det er altfor vanskelig å vurdere første gangen hva som er godt og hva som er ondt her.

Det er kanskje meget som vi regner for farlig, ubehagelig eller direkte uønsket, men som dog har en god, solid og verdifull bakgrunn. En noe uheldig formulert protest eller kritikk behøver slett ikke være ubegrunnet eller uberettiget.

En utfordrende og irriterende holdning kan udmerket godt bunne i et riktig resonnement.

Den første reaksjon på slike ting er som regel: «Dette virker ødeleggende. Vekk med det.» Men tro om ikke en slik reaksjon gjør ondt verre — meget verre kanskje. For det gode og verdifulle som ofte ligger bak ens holdning og handling, kan bli kvalt på den måten.

Situasjonen i verden idag virker på mange måter foruroligende og irriterende. Vi lever i en verden som er i rivende utvikling. Vi ser dette ikke minst på Kirken og på ungdommen — for å nevne noen meget viktige felter.

Det dukker stadig opp nye ideer, nye eksperimenter, nye krav, nye systemer. Mange spør seg selv hvor alt dette fører hen?

Selvfølgelig har man lov til å stille et slikt spørsmål. Man skal ha lov til å være forsiktig og skeptisk om man vil. Men la oss være på vakt mot en altfor negativ innstilling og ikke begynne med straks å rykke opp alt det vi anser for ugress. Hvem vet hvor mye hvete som med tiden kan komme for dagen. Bare vi ville vise litt mer tålmodighet, litt mer forståelse, litt mer fordragelighet.

MARIA»

Vanskeligheten ved å løfte et slikt verk, fjernt fra den tradisjon av mystikk og heroisme som er dets kulturelle bakgrunn og forutsetning, er innlysende. Desto mer gleder en seg over den fine og lødige forestilling som Claes Gill, med regi-assistanse av Rolf Sand, har skapt på Det Norske Teatret. Med fast hånd er føleri og avledende «stemninger» plukket bort — Claudels drama får utfolde seg i sin strenge, usentimentale og monumentale enkelhet, i et ensembles innbyrdes disiplin. I de beste partier gløder det til, som det skal, i en brennende utfordring, helt i dikterens ånd. Johan Norlund som faren Vercors er tegnet med Claudels egne sterke, klare streker, Einar Wenes spiller den spedalske domkirke-byggeren Pierre de Gaon med stram og fin kunstnerisk økonomi — et menneske som sier lite og føler sterkt. Som Violaine har Lise Fjellstad den overbevisende vekst fra beskyttet uskyld til innsikten i offerets og lidelsens mening, og Anita Rummelhoff's Mara — en av de virkelig krevende roller i den moderne dramatik — har den rette, mørke viljestyrke i opprøret mot Gud og verdensordenen og sitt hensynsløse, ustyrlige krav til en kjærlighet som kan og skal virke under. Finn Kvaalem er Violaines forlovede og senere Maras ektemann Jacques Hury, en mann som rives i stykker mellom sin enkle pliktfølelse mot jorden og den usynlige maktkampen mellom de to søstrene — et spill som

(Forts. side 372)

DR. PHILOS. SVEN STOLPE:

„DET BLODIGE

SØSTRENE OG SYKEKOMMUNIONEN

I prestens fravær og dersom en annen prest ikke med rimelighet kan tilkalles, vil det være tillatt for en ordenssøster å utdele den hellige kommunion til mennesker i dødsfare (*viaticum*). Bestemmelsen som varer *ad experimentum* i to år, trer i kraft fra 1. søndag i Advent og vil bli nærmere presisert i rundskriv til de angjeldende, får St. Olav opplyst.

FORTJENSTMEDALJE

Frøken Marie Rasmussen som fra 1932 til 1955 var forretningsfører for og administrerte ekspedisjonen av «St. Olav», er blitt tildelt den pavelige fortjenstmedalje «Benemerenti». Under en enkel seremoni i nærvær av Generalvikaren og ca. 10 av våre prester, samt Provisialpriorinnen for St. Elisabethsøstrene og priorinnen for Pleiehjemmet i Urtegaten, overrakte biskop Gran medaljen til frøken Rasmussen, idet han på bispedømmets vegne takket henne for lang og tro tjeneste. En erkjentlighetsgave i form av en sjekk og blomster fulgte overrekkelsen.

HAUGESUND

Sognebrevet fra St. Josefs menighet i Haugesund forteller at St. Fransiskussøstrene i byen har bekostet nymaling av veggene inne i kirken. I menighetsarbeidet har man, efter initiativ av fru Bjørg Hanssen, fått opprettet et menighetslag — og hvervet som vertinne er foreløpig gitt fru Kathe Basso. Den 23. november hadde man møte hvor hovedposten på programmet var FRITT ORD.

I den kulturelle og moraliske forvirring, som f.n. råder i Norden — mest utpræglat i Sverige — har den katolske kulturkritiken en centralt viktig oppgitt. Jag vet inte, hur många gånger jag i olika sammanhang fått höra frågan: vilket är det katolska alternativet, vad anser Rom om den här saken? Detta gäller litteratur, konst, samhälle, sexual- och äktenskapsfrågor — och mycket annat. Tyvärr måste erkännas, att vi nordiska katoliker knappast varit situationen vuxna. På många håll lever här kvar den för-konciljära uppfattningen att lekmän är farliga och besvärliga, och att också kulturdiskussionen helst skall skötas av präster. Men det är mycket svårt för en utlänsk präst att ens delta i en nordisk debatt — han känner av naturliga skäl inte intuitivt, vilket perspektiv och vilket tonfall som är det i ögonblicket riktiga. Vi har f.n. i Norden hundratals intellektuella katoliker — de tiger nästan alla, de har inga möjligheter att framtråda. Av naturliga skäl släpps i dagspressen huvudsakligen fram de mycket radikala katolikerna, vilka uppfattas som kompromissande — och därför sympatiska.

Norge har den fördelen framför i varje fall Sverige, att man disponerar över norskfödda katolske präster och ordensbröder, som dessutom — vilken sällsynt tur! — är ypperliga skribenter. Med glädje och beundran har jag i årtal försökt följa varje ord, som P. Rieber-Mohn trycker i St Olav eller i dagspressen. Jag vet ingen i Norden, som bättre än han — elegant, om så behövs spirituellt, alltid sakligt, positivt — kan ta upp debatten med de väldiga grupper, som självfallet — av brist på elementär upplysning — har de sällsammaste uppfattningar om vad katolsk tanke och praxis egentligen är för någonting.

Jag kände P. Rieber-Mohns djupa bildning, men jag visste inte, att han också är en fin Tysklandskännare. Hans bok «Det blodige Nei» med underrubriken «Tyske skjebner fra Weimar til Bonn» kom som en mycket stor — och glad — överraskning. Den är så välskriven, så varm, så engagerad, så ridderlig, och den behandlar ett så utomordentligt viktigt problem.

Vi upplever i Sverige sedan ett par år tillbaka någonting som kommit oss att bättre förstå nazismens annars gåtfulla makt under ett par decennier över tyska folket, nämligen den terroristiska maktställning i massmedia, kultur- och skolpolitik, litteratur och stipendienämnder samt kanske framför allt i press och Radio-TV som en ytterst liten men målmedveten grupp libertiner förskaffat sig: hela svenska folket avskyr dem, de är kanske ett par tusen man, men hela opinionsbildningen ligger i deras händer. Det är sålunda inte möjligt för mig eller låt oss säga biskop Bo Giertz att i en Stockholmstidning föra en kristen kulturdiskussion — vi skulle genast bli refuserade. Och naturligtvis skulle ingen av oss få framföra ett kristent alternativ i kulturdebatten i Sveriges Radio. På få år har denna avkristning, denna andliga nedrustning, detta moraliska kaos genomförts, huvudsakligen tack vare den liberala (annars ypperligt redigerade) tidningen Dagens Nyheter.

De kristna är i majoritet, överväldigande majoritet, men de är nedtystade i pressen och i kulturdebatten; läroverkens samtliga kollegier avskyr den

NEI" — EN SVENSK VURDERING

nya skolpolitiken men måste lyda minoritetens ukaser.

Därför förstår vi bättre nazismens makt. Med spänning läser man hos Rieber-Mohn den hemska historien om Tysklands snabba förnedring — men också om den tyska andens motstånd. Det är av stor vikt att i närbild få möta den noble Carl von Ossietzky. De flesta av Tysklands stora kulturledare — bl.a. Thomas Mann och senare president Theodor Heuss — var

angripas. Det måste bli ett slut på denna perverterade stat . . .»

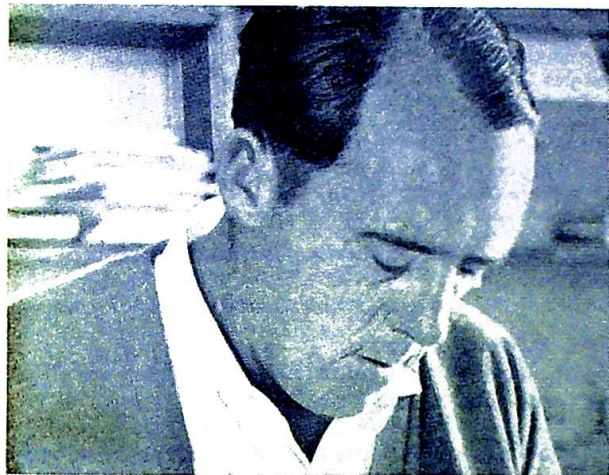
Gruppen «Den vita rosen» blev upptäckt och fasttagen. Dess insats kan sammanfattas i Fichtes sköna ord: Und handeln sollst du so, als hinge von dir und deinem Tun allein das Schicksal ab der deutschen Dinge und die Verantwortung var dein.

Det avsnitt i Rieber-Mohns bok, som gett mig personligen mest, är emellertid analysen av en tysk kultur-

met från de professionella partiparnarna.

«Det blodige Nei» är emellertid inte en essay-bok — volymen rymmer också personligt upplevda ögonblicksbilder, snabba men träffsäkra reportage och en ström av behärskade men ändå glödande egna reflexioner.

Jag vet mig inte på länge ha läst en mer instruktiv bok om det tyska problemet, på vars rätta lösning Europas framtid otvivelaktigt hänger.

Heinrich Böll — kritisk röst innen tysk katolisisme.

länge förblindade: Heuss var en av dem, som i riksdagen röstade för de fullmaktslagar, som gav friheten dödsstöten, och innan Thomas Mann fick ögonen öppnade, hann han med förfärliga utsvävningar i tysk chauvinism och krigsromantik. Något liknande sker nu i Sverige — utan att ana att det gäller vår kulturs hela existens, låter massor av hyggliga och begåvade svenskar minoritetsterrorn fortsätta — och utlämnar ungdomen åt andlig, intellektuell och moralisk nedrustning. Dess bättre återstår oss ett medel — nästa val. Då kan Sveriges öde avgöras för lång tid framåt.

kritiker som framträtt först efter katastrofen — romanförfattaren Heinrich Böll, född 1917. Han finner de nu aktuella alternativen i Tyskland lika motbjudande — den borgerlige restaurationen i väster och den ryska ockupations-diktaturen i öster. Man kan inte välja mellan «ett museum och ett fängelse». Båda anser Böll ljuga om det förflutna och om nutiden och kompromettera framtiden. Båda dräper genom sin oandliga och människoföraktande propaganda respekten för ordet, sanningen, ansvaret. Inte minst påfallande är den västtyska socialdemokratiens snabba förborgerligande — samma fenomen som i Sverige.

Jag är inte säker på att Böll har rätt, ens i huvudsak. Särskilt är hans angrepp mot Bonn-katolicismen uppenbart orättfärdig. Detta hindrar inte, att jag med spänning tar del av hans och särskilt Carl Amerys kritik av katolicismens roll i Tyskland. Mitt intryck är att — liksom i Sverige — de egentliga opinionerna i Västtyskland ännu är stumma — de hörs inte för det våldsamma och skickliga lar-

SKANDINAVISK MESSE I PARIS

En grupe franskmenn og skandinaver i Paris samles regelmessig til messe med efterfølgende «kirke-kaffe» 2. søndag i hver måned. Messen finner sted kl. 10.15 i kapellet, Couvent Saint Dominicue, 29. Boulevard de Latour-Maubourg, Paris 7e.

For studenter og «au pair-piker» i Paris fører den skandinaviske messen ofte til verdifulle kontakter. Alle Paris-farere er hjertelig velkomne. Den neste messe finner sted 10. desember.

Nærmere opplysninger fåes ved henvendelse til Frater Arne Fjeld, Le Saulchoir, 91 — Soisy-sur-Seine.

VALG I STABEKK

I henhold til regler om menighetsråd utarbeidet av Legmannrådet, og gjort gjeldende for Stabekk Menighet med virkning fra 1. januar er det innkalt til valg møte søndag den 3. desember kl. 20.00 i menighetslokalet. Alle som har fylt 18 år og på valgdagen er innført i menighetskartoteket har stemmerett på valgmøtet, og likeledes har de forslagsrett. (Eventuelle forslag til kandidater bør være innsendt til valgstyret før valget.) På valgmøtet velges 4 rådsmedlemmer samt 3 varamenn.

Valgstyrets forslag til rådsmedlemmer er som følger:

1. Disponent Sverre Markusen.
2. Ingeniør Chr. Magnus.
3. Major Ivar Hagenlund.
4. Fru Vibeke Helgesen.

Varamenn: 1. Disponent Odd Barra. 2. Førstesekretær Rolf Espenes. 3. Fru S. Granum. 4. Regnskapssjef A. Taxt.

BLIKK på TIDEN

«ER DET NOEN SOM DØR?»

■ Fjernsynets «Åpen Post» fra Studentersamfundet var det man kaller et godt show, og forøvrigt altså et nesten skremmende bevis på at vi nok ofte overvurderer de unge debattanter i dagens strid. Bortsett fra kameraer og ledninger og digre prosjektorer, fikk man etter manges mening et par timers ståhei om stort sett ingenting i landets fornemste barnehage.

Skjønt, er det helt riktig?

For det første bør det falle tiltalte, dvs. studentene til gode at de forsøker å snakke om avgjørende ting. I motsetning til de eldre utenomsnakk og høfligheter.

For det annet kan ikke undertegnede huske det anderledes enn at min generasjon ergret de eldre og vise på akkurat samme måten. Med skråsikkerhet og tåpelige innfall og uttalelser. Ergret dem slik at vi plussset på med nye dumme innfall til slutt for å ergre dem enda mer.

La det også være meg tillatt å si noe om dette TV-showet:

Det slo meg at en kriger som SF-mannen Berge Furre på enkelte punkter var i beste forståelse med pave Pauls ideer når han snakket om århundrets skandale, kløften mellom fattig og rik i denne verden. For et temmelig politisk menneske er det ufattelig at ikke hans politiske motstandere helhjertet innrømmet at de godt kunne være enige på dette punkt.

I neste omgang oppdager man så at Berge Furre og hans meningsfeller — akkurat som unge i min tid — blir så gale i hodet av de eldres bedrevitende smil når de roper om disse ting, at de plusser på med store dumheter. For eksempel forholdet til Maos 1984-verden som såvisst ikke burde virke forlokkende. På dette punkt står jeg helt på den andre siden igjen, i forholdet til Mao trenges større klokskap og erfaring enn den Furre hittil har fått seg tildelt.

Skremmende og frysende leker her de unge radikalere med besnærende ideer om hat og makt — og glemmer at det har vært gjort før. Til alles ulykke.

Kanskje kunne man på denne plass minne om hva som vel egentlig er kristne menneskers oppgaver i denne strid. Vi skal formidle et samarbeide. Vi skal ikke stå for et tredje standpunkt, ikke sette oss utenfor. Vi skal være midt blant debattantene og peke på det som forener oss. Vi skal formidle godvilje og toleranse og ikke glemme det i politikkenes irrganger.

Det er ingen enkel oppgave å formidle et slikt samarbeide. Det finnes jo, på begge sider, menn og kvinner som tilsynelatende mangler en god vilje.

Undertegnede møtte et par dager etter omtalte program en avismann i Oslo og diskuterte hendelsene på skjermen. Mannen avviste med styrke og viten de radikale brushoders holdning til Mao-galskapen. Der var vi enige.

— Men, sa jeg. — På den annen side har han vel rett når han akkurat som den kirke jeg tilhører sier et sannhets ord om de rike nasjoners sviikt. Jeg tror ikke det pratet er bare taktikk. Det dør millioner av mennesker hvert år av underernæring rundt oss. Selv har vi det meget bra.

— Dør og dør, sa min venn, ellers en utmerket kar. — Jeg tror ikke på at det dør noen av sult i dag. Hvorhen da? Kan du vise meg noen som dør?

HVETEBRØDSDAGER I UGANDA

■ Det prates og diskuteres. Noen handler, og det er nok vel så viktig. Fredskorpsdeltager Birgit Lørdal Svendsen fra Bærum reiser ut som nygift for sammen med sin mann i de neste to år å ha sine «hvetebrødsdager» blant afrikanske gymnasiaster. I et intervju i «Arbeiderbladet» (18. nov.) sier hun ting som forteller noe om dagens ungdom:

«— Mest av alt tenker jeg på at jeg får en erfaring for livet i og med at jeg er med på å yte en skjerv til et u-land. Det er en sjanse til å se verdensproblemer på nært hold. Det er sjanse til å se hvor vi som industristat svikter mest. Om man skulle reise til Afrika som turist, har man ikke fnugg av sjanse til å se hvorledes situasjonen egentlig er. Heller ikke vil man møte en så totalt fremmed kultur så ansikt til ansikt som vi gjør. Og advarslene mangler ikke. Vi er blitt advart av flere som har vært der før oss. De forteller om noe som kalles kultursjokk. Det er et slags sjokk en får i det man for alvor oppdager hvilken radikal forskjell det er mellom Afrika og Norge, muligens det sjokk en får når en oppdager at det er umulig å finne seg til rette der og at man ikke klarer å identifisere seg med det samfunnet. Men alt dette er selvsagt ting en kommer over.»

Jo, det er i alle tilfelle en erfaring som kan komme godt med her hjemme.

SLUTTEN PÅ LEKEN?

■ København-avisen «Politiken» (17. nov.) har undersøkt salget av porno-bøker i Kongens by:

«Pornobølgen har toppet, i hvert fald for den trykte litteraturs vedkommende. Overalt i kiosker og bogudsalg, hvor porno-bøgerne forhandles, meddeles om mærkbare fald i salget. Folk er blevet mætte og gider ikke læse porno mere, konstateres det.

Den svigtende interesse falder paradoksalt nok sammen med politiets frivivelse af en lang række værker, som bevirker, at der aldrig har været så skrappe sager lagt frem på disken som nu.

— Hvor vi tidligere kunne sælge 50 eksemplarer af en bog, må vi i dag regne med at den højest kan gå i 20, fremhæver Palladium Kiosken på Vesterbrogade, som eksempel på pornolekturens svigtende salgbarhed.»

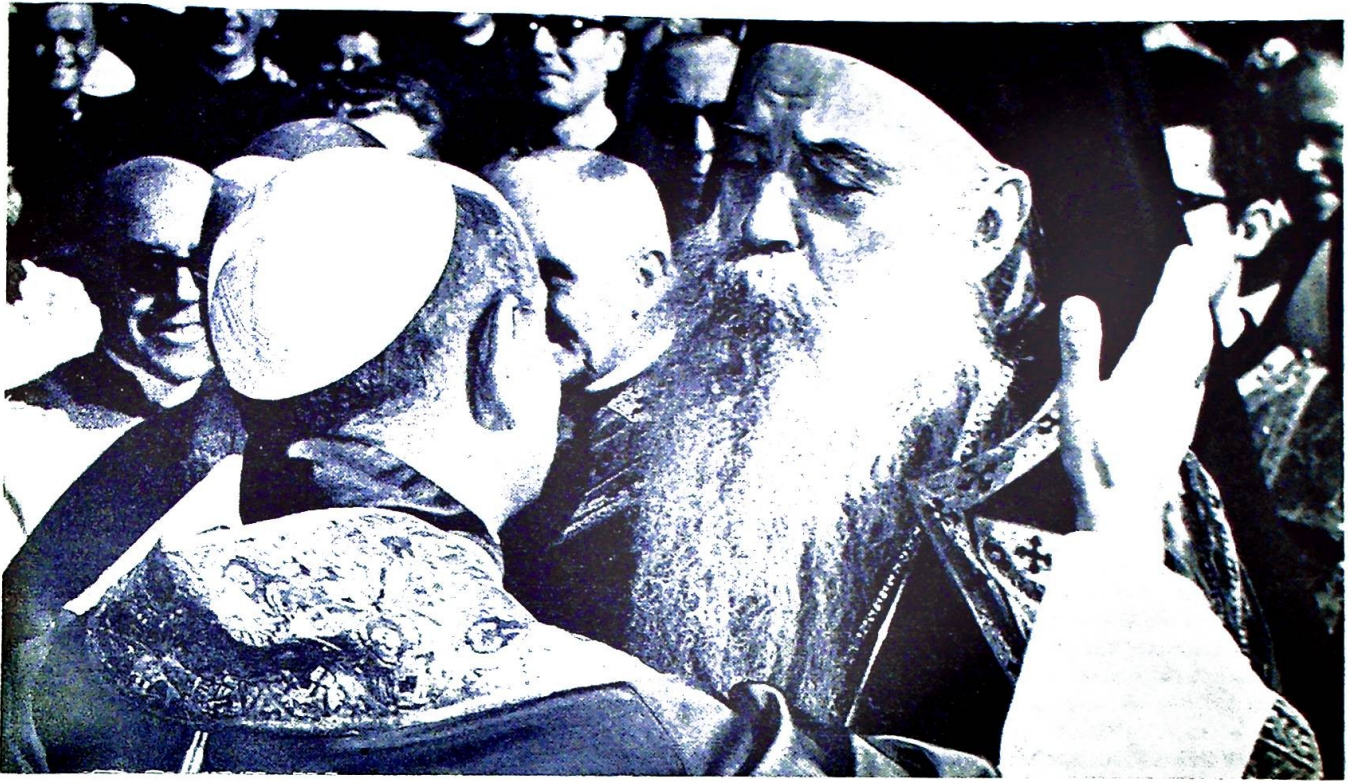
Optimisme? Kanskje ikke.

Broder Andreas.

DET USIKRE

Prinsipielt kan man si at en som, i vår tid, pihalsstarrig nekter å gå videre, eller fast besluttet inntar en holdning av revolt mot enhver fornyelse, begår et direkte forræderi idet han lukker seg for Guds mangfoldige tilrop slik som de etterhvert kommer til oss gjennom den menneskelige historie. Guds folk er, i våre dager, kalt til den form for åndelig fattigdom som består i å ta imot det usikre og det uventede.

Yves Congar.

En av de viktigste begivenheter i det økumeniske samarbeidet mellom de forskjellige trossamfunn og kirker i 1967 har sikkert vært den ortodokse patriarken Athenagoras besøk hos pave Paul VI i Roma (St. Olav nr. 22). Vi bringer dette bilde fra møtet, en hendelse som mange mener har ført den østlige og vestlige kirke et godt skritt frem mot full enhet.

KAMPEN MOT SULTEN

«Sett at en bror eller søster ikke har klær på kroppen og ikke mat for dagen. Om nå en av dere sier til dem: «Farvel. Kle dere godt og spis dere mette!», men ikke gir dem det kroppen trenger, — hva nytter det?» Idag kan ingen lenger leve i uvitenhet om hvordan i hele verdensdeler, utallige menn og kvinner pines av sult, utallige barn underernæres, så mange dør tidlig, mens mange andres legemsvekst og åndsutvikling undergraves, så store områder derved blir prisgitt den mest deprimerende motløshet.

Inntrengende appeller er allerede gått ut. Johannes XXIII's oppfordring er blitt varmt mottatt. Selv har Vi tatt den opp igjen i vårt julebudskap fra 1963, og atter, til fordel for India, i 1966. Kampanjen mot sulten, lansert av den internasjonale Food and Agriculture Organisation (FAO) og støttet av Den hellige stol, har fått en storstilet oppslutning. Vår egen Caritas internationalis virker overalt, og mange katolikker, ansporet av Våre brødre i bispeverdigheten, gir rundhåndet og går selv med liv og sjel inn for å hjelpe de nødlidende. På den måten utvider de stadig kretsen av dem de kaller sin «neste».

Imidlertid vil hverken dette, eller de eksisterende private eller offentlige investeringer, gaver og bevilgede lån, strekke til. Det gjelder ikke alene å overvinne sulten eller fordrive fattigdommen. Kampen mot nøden, hvor presserende og nødvendig den enn er, monner ikke. Det gjelder å bygge en verden hvor ethvert menneske, uansett forskjellen i rase, religion og nasjonalitet, kan leve et fullt ut menneskelig liv, frigjort fra avhengighetsforhold som skyldes mennesker eller den gjenstridige natur; — en verden hvor frihet ikke bare er et tomt ord og hvor den fattige Lazarus kan sette seg ved samme bord som den rike. Dette krever av den sistnevnte en stor gavmildhet, mange offer og fornyede anstrengelser. La enhver lytte til sin samvittighets røst, som har fått en ny klang i vår tid. Er han beredt til å støtte med sine

bidrag de tiltak og de hjelpeprosjekter som organiseres til fordel for de fattige? Kan han betale høyere skatter så myndighetene kan øke innsatsen for utviklingen? Vil han betale mer for importprodukter for å skaffe produsentene en rettferdigere for tjeneste? Er han rede til selv å dra ut, om så skal være, hvis han er ung, for å bidra til veksten hos de unge nasjoner?

Det menneskelige solidaritetsansvar gjelder også for folkene: «de utviklede nasjoner har en avgjort forpliktelse til å komme utviklingslandene til hjelp». Konsilets lære må settes ut i livet. Det er normalt at en gitt befolkning selv blir de første som nyter godt av forsyntets gaver og av sitt eget arbeids frukter. Men intet folk er dermed berettiget til å beholde sine rikdommer bare til eget forbruk. Ethvert folk bør produsere mer og bedre, både for å skaffe sine egne en virkelig menneskeverdig levestandard, og dessuten for å bidra til menneskehetens solidariske utvikling. Overfor de underutviklede lands tiltagende armod bør det betraktes som normalt, at et avansert land ofrer en del av sin produksjon for å tilfredsstille deres behov. Det er dessuten normalt at det utdanner veiledere, ingeniører, teknikere og vitenskapsmenn som kan stille sin fagkunnskap og sin kompetanse i deres tjeneste.

Her må det gjentas: de rike lands overflod bør komme de fattige land til gode. Den lov som før i tiden gjaldt for våre nærmeste, må idag gjøres gjeldende for samtlige verdens nødlidende. De rike vil forøvrig bli de første til å nyte godt av det. I motsatt fall, kan deres vedvarende griskhet ikke medføre annet enn å nedkalle Guds dom og de fattiges vrede over dem, med uoverskuelige konsekvenser. Innesluttet i sin egoisme risikerer sivilisasjoner som idag står blomstrende, å rokke ved sine høyeste verdier, dersom de oppgir viljen til å være mer, til fordel for begjæret etter å ha mer. Lignelsen om den rike mann hvis gods hadde innbragt ham meget og som ikke visste hvor han skulle finne plass til avlingen, ville passe på dem: «Gud sa til ham: Du dåre! I denne natt kreves din sjel av deg.»

(Pave Paul VI i «Om folkenes utvikling.»)

JESUS I NYTT LYS?

AV PATER FINN D. THORN

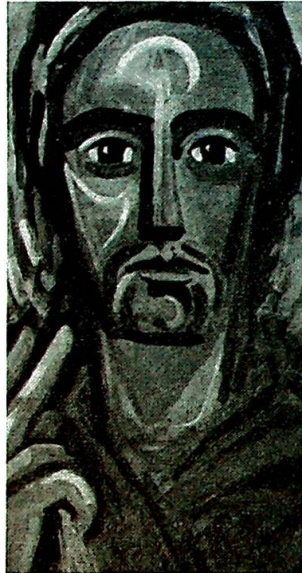
Thorleif Boman:

«Jesus, jødernes konge.»
Aschehougs forlag, Oslo 1967.

Et hvert bidrag til å kaste lys over Jesu skikkelse er med om å befeste selve det åndelige grunnlag for vår vesterlandske kultur og sivilisasjon. Det er ikke for intet at Kristus står i sentrum for vår tidsregning, for han er nu engang selve meningen med og målet for hele menneskehetens historie. I den åndelige brytningstid vi nu gjennomlever er det derfor forståelig at Jesu skikkelse er i brennpunktet for tenkende menneskers oppmerksomhet. Spørsmålet er om han fremdeles er den Mester som alene kan og skal angi retningen for menneskehetens liv på jorden, eller om nu andre, en Marx, en Mao, skal ha det avgjørende ord. I en slik situasjon melder ganske naturlig spørsmålet om den historiske Jesus seg med ny styrke. En redegjørelse for den moderne bibelforsknings resultater i denne sak fikk vi for en tid siden i professor *Jacob Jervells* bok «Den historiske Jesus». I år har vi fått et viktig debatt-innlegg om spørsmålet i dr. theol. *Thorleif Bomans* bok «Jesus, jødernes konge». (En mer utførlig fremstilling og en videnskapelig begrunnelse av sine synsmåter utgir forfatteren samtidig i Göttingen under tittelen: «Die Jesusüberlieferung im Lichte der neueren Volkskunde»).

Boman gjør i sin bok — som også tittelen på hans videnskapelige avhandling sier — bruk av synsmåter fra folkeminnevidenskapen for å kunne fastslå Jesusoverleveringens historiske troverdighet. Her gjør han mange interessante iakttagelser som det må bli fagteologenes sak å avgjøre holdbarheten av. Flere av forfatterens argumenter vil sikkert bli gjenstand for kritikk. Uten å sitte inne med den nød-

vendige kompetanse kan jeg allikevel ikke fri meg fra inntrykket av at Boman har en tilbøyelighet til å konstruere slutninger som ikke har dekning i kildene. Som et eksempel kan nevnes hans analyse av den første tradisjonsdannelse om Jesus, der han mener å kunne konstatere en forskjell, som nærmer seg en motsetning, mellom Peters og Stefanus forståelse av Jesus. Etter Stefanus tale (Ap. gj. kap. 7) skal Peter ha tatt offisielt av-

stand fra Stefanus, uten dog med sin apostoliske autoritet å forby ham å tale slik, og grunnen til dette skal være at Peter da ville komme i kollisjon med Jesu egne ord. Dette smaker ikke så lite av en konstruksjon: Stefanus våger å forkynne en tro som avvek fra apostlenes, ved å sette Jesu autoritet mot og over apostlene, og Peter på sin side våger ikke å gripe inn mot den, men nøyer seg med å ta avstand fra den.

Når det gjelder Paulus' syn på Jesus, fremsetter forfatteren synsmåter som virker overbevisende. Han mener således å kunne påvise at Paulus har hatt godt kjennskap til Jesu liv fra

vuggen til graven, og derfor blir det beste vitne om den historiske Jesus.

Etter å ha gjort utførlig rede for alle spørsmål i forbindelse med overleveringen om Jesus, har Boman til slutt to kapitler der han trekker konklusjonen av sin undersøkelse, og der han gjør gjeldende oppfatninger av Jesus og hans budskap som til dels er oppsiktsvekkende. Begge disse kapitler er formet som spørsmål, slik at det er tydelig at Boman selv står spørrende overfor meget av det han fremholder. Og godt er det, for der kan rettes til dels alvorlige innvendinger mot flere av hans påstander. I kapitlet med den provoserende tittel «Hører Jesus hjemme i den kristne tro?» forekommer det dessverre uttalelser som er direkte feilaktige. Boman hevder at der prinsipielt ingen plass er for mennesket Jesus i de kristne trosbekjennelser fra oldtiden av, men at bare det guddommelige ved ham kommer i betraktning. Ja, kirken har endog, mener forfatteren, med lidenskap avvist alle forsøk som er blitt gjort, særlig i oldtiden, på å få inn i trosbekjennelsen noe om at Jesus var et virkelig menneske. Det er forbausende at Boman overser den utbredte kirkelige retning i oldtiden som gikk under navnet monofysittismen, og som bare tok det guddommelige hos Kristus i betraktning. Det som skjedde var akkurat det motsatte av det Boman hevder, nemlig at kirken med kraft avviste denne vranglære. Det skjedde som kjent på kirkemøtet i Kalkedon i år 451, der det uttrykkelig ble fastslått at Kristus, som er sann Gud, også er «sant menneske, vesenssett med oss etter sin manndom». Klarere kan ikke Jesu sanne menneskelighet bekjennes, slik at det ikke kan sies at de kristne trosbekjennelser, fra oldtiden av, ingen plass har for mennesket Jesus. (Forts. side 374)

ST. HALLVARD-GUTTENE

«JULEMESSE»

fra søndag 3/12 t.o.m. onsdag 6/12 i foreningslokalet i St. Hallvard kloster, Oslo.

Kl. 17 til kl. 21.

Salg — lynlotteri — utlodning — servering — underholdning.

Alle er hjertelig velkommen!

APNINGSTIDER FØR JUL:

Vi har oppe til kl. 18 fra o.m. fredag 15. des., men de to lørdagene 16. og 23. des. til kl. 17.

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1

Tlf. 20 72 48

GJENNOM DRØMMENES SPROG

AV GERD GRØNVOLD SAUE

Alfred Hauge:
Mysterium.
Gyldendal.

Alfred Hauges nye bok *Mysterium* er en meget moderne roman og ikke lett tilgjengelig. Det siste skyldes både form og innhold, skjønt man knapt kan skille mellom disse, slik fortellingen er bygd opp.

Delvis er det hovedpersonen, kalt Victor, som opplever og oppleves, delvis trer forfatteren direkte inn i fortellingen med refleksjoner og kommentarer til leseren, leder oss ved hånden inn i stoffet.

Mysterium er en bok om lidelse, angst og kjærlighet risset inn i en ustanselig rekke av symboler og bilder. Hovedpersonen streifer hvileløs omkring på leting etter sin hustru og datter. Han lider av hukommelsestap og vet ikke hva som har hendt, skjønt det foresvever ham noe om en reise og en bilulykke. Gjennom de fleste av bokens sider holdes vi i denne illusjonen, først i de avsluttende kapitler demrer det for Victor at sammenhengen er en annen og vi får vite hva som har skjedd. Det skal ikke røpes her.

På sin vandring møter Victor en gresk professor med det underlige navn Hermes Oneiopompos, spesialist på egyptisk oldtidsarkitektur. Skjønt forfatteren ikke gir noen forklaring på det merkelige navnet, lar vi det likevel gi oss en nøkkel. Fra den greske mytologi husker vi at Hermes

SPANIA

Det tyske nyhetsbyrået KNA melder fra Madrid at ikke-katolske elever ikke lenger behøver å følge den obligatoriske religionsundervisning i skolene. Dette er meddelt i et dekrét fra den spanske undervisningsdepartementet.

ITALIA

I byen Fonte Morandoli er det med godkjennelse av biskopen i Fiesole grunnlagt et kloster for ektepar. Parene lever i små leiligheter, gir til sitt underhold i en felles kasse og vier seg oppdragelsen av barn.

var sendebud for gudene og som sjelenes ledsager førte han de døde til dødsriket. I enkelte kildeskrifter bærer han også tilnavnet Oneiopompos, «den som sender drømmene». Victor holder følge med ham gjennom det meste av fortellingen.

Vi får også en fornemmelse av at det er en rekke drømmebilder som rulles opp for oss. Som om forfatteren har skrevet ned sine drømmer gjennom en lengre periode, kanskje flere år, og bruker disse som kunstnerisk uttrykk for det budskap han vil bringe. I en av sine direkte henvendelser til leseren antyder han hvorfor: «Teologiske professorer tror formodentlig på Gud — prester og predikanter gjør det forhåpentlig også — men hvor mange av dem tror for ramme alvor at Gud taler til oss gjennom drømmer, som hine tiders hellige trodde? Og at Jesaja og Daniel og Johannes på Patmos hadde syner, det aksepterer man. Men at et nåtidsmenneske — som for eksempel Victor — skulle kunne oppleve fenomener av lignende art, til det stiller man seg presumptivt skeptisk.

Og hadde ikke fortelleren holdt ham vel forvart på klosteret, ville diagnosen for lengst vært stilt av de sakkyn-dige, og man ville med flid ha forordnet den mest hensiktsmessige behandling ut fra den viten psykiatrien pr. dags dato sitter inne med.

Eller ikke?»

Det kan trygt sies at *Mysterium* representerer avansert religiøs litteratur og neppe kan sammenliknes med noe annet som skapes her hjemme i dag. Med rik oppfinnsomhet og frodig fabuleringsevne presenteres denne vrimmel av bl. a. religiøse symboler og bilder, enkelte svært originale, som f. eks. «rotasjonskorset». Inn i et gammelt kloster føres vi, ned i dype kjellerrum, inn i sfinxens gap, ned i dens buk — ned i sinnets skjulte lag. Mange groteske bilder. Men også mange vakre, for eksempel den lille lysende replikken da Victors og professorens øyne møttes som i en betroelse:

— Det er viktig, sa professoren langsomt, å tale om ufattelige ting. Det er alltid en nåde å skue det uut-sigelige.

LES
«ST. OLAV»,
KATOLSK
TIDSSKRIFT
FOR
RELIGION OG
KULTUR.
24 NUMMER
I ARET.
ARS-
ABONNEMENT
KOSTER
KR. 25.—.

Det er hygge i en
pakke Tiedemanns Gul
-fordi den smaker så godt!

TIEDEMANNS GUL
LETT
MIXTURE
2
FINT SNITT
TIEDEMANN'S TOBAKSFABRIK
PRIVILEGERET 1776

G 6 - 2402 - 64

er for stort for hans firskårne bondefornuft. Det gjør han godt og hederlig. Og til Norlunds far står *Astrid Sommers* mor, Elisabeth, med klokke likevekt mellom symbol og individuell karakteristikk. I støtteroller yter *Gerd Wiik* og *Nils Ole Oftebro* innsats som inngår i helheten og gjør den til et vakkert og merkelig maleri av en middelaldersk verdensorden og menneskelighet. *Arne Walentins* kostymer og dekorasjoner fører inn i verket og bidrar — som *Finn Ludts* diskrete musikk — til dets konsentrasjon.

Her, som så ofte før, står det respekt av Det Norske Teatrets store, dristige ambisjoner, og dets energiske vilje til å omsette dem i scenisk virkelighet. «Bodskapet til Maria» vil, i denne som i tidligere oppførelser rundt om i verden, utfordre og støte dem som ikke vil se mysterier behandlet som håndgripelig, påtrengende virkelighet. Det forteller bare ett: At det er den virkelige Paul Claudel vi møter.

hrm.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83
Kontortid 11—13.
Alle dager unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKE BISPEDEMMER

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 97

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo - Tlf. 20 72 26

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11—13.

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl.
17—19.

**KATOLSK
INFORMASJON**

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

NYHETER

● Pave Paul gjør fortsatt udmerket fremskritt etter sin operasjon, mens hans doktorer advarer ham mot å holde sitt tidligere harde arbeidstempo. Allerede i midten av november hadde paven lange konferanser med kardinal Cicognani fra Statssekretariatet om en rekke kirkesaker, blir det meldt.

● Sentralkomiteen i det tsjekkiske kommunistparti sirkulerer for tiden et dokument som inneholder sterke angrep på den katolske kirke og spesielt det katolske legfolk. Partiet ber om en mer intensiv ideologisk kampanje blant de unge for å stoppe den stigende bruk av Kir-

kens bistand i forbindelse med dåp, giftmål, begravelser og religionsundervisning.

● 120 geistlige, universitetslærere, studenter og bilarbeidere — deriblant 12 dominikanere — har gitt blod til krigsofre i Nord-Vietnam og de områder som holdes av Frijøringsfronten i syd, forteller «Catholic Herald». I en erklæring sa de katolske prestene at de så det som en vesentlig kristen handling på den måten å vidne aktivt mot Vietnam-krigens redsler og urettferdighet.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 3. desember: 1. søndag i Advent.

MANDAG: Peter Krysolagus, biskop, bekjenner og kirkelærer.

TIRSDAG: Ferialdag.

ONSDAG: Nikolaus, biskop og bekjenner.

TORS DAG: Ambrosius, biskop, bekjenner og kirkelærer.

FREDAG: Marias uplettede unnfangelse.

LØRDAG: Ferialdag.

SØNDAG 10. desember: 2. søndag i Advent.

MANDAG: Damasus I, pave og bekjenner.

TIRSDAG: Ferialdag.

ONSDAG: Lucia, martyr.

TORS DAG: Ferialdag.

FREDAG: Ferialdag.

LØRDAG: Eusebius, biskop og martyr.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Arendal
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Bergen
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Tromsø
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke	}	Trondheim
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Tønsberg
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Tønsberg
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

«Bær hverandres byrder», Gal. 6,2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

**Kontaktklubben
for eldre og enslige**

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,

i Europahjemmet, Pagerborggt. 17 II,

Oslo 3.

LESERNE SKRIVER

JO — Vi KAN ...

Herr redaktør.

Av radiosamtalen om «Det katolske legfolk og Romer-kirkens fornyelse», hvor Øivind Seip Berggrav, Daniel Haakonsen, Brita Paus og pater Raulin deltok, fremgikk det ikke klart hvilke konsekvenser møtet i Roma får blant katolikker her hjemme. Jeg reagerte på professor Haakonsens uttalelser om at vi som minoritet lite kan gjøre. Jeg mener vi kan gjøre noe — vi kan gjøre meget. Men da må vi bli oss vårt ansvar innenfor en *universell* kirke bevisst. Vi som deltok i legmannskongressen i Roma må så godt vi kan være levende vidner for den ånd av kristen samhørighet som preget Romamøtet, det nestekjærlige sinnelag som fylte oss under legmannskongressen. Vi lærte hva det vil si å ha innbyrdes kjærlighet blant kristne. Vi lærte hva det vil si å tilhøre hele menneskeheten.

Hva skulle det være i veien for at vi samarbeidet med de norske misjonsselskaper, nu når vi har fått kontakter ute — f. eks. ved utsendelse av Bibelen! Og på misjonens sosiale områder. Vi katolikker kan blant annet ut fra vår tilhørighet innenfor en verdensomspennende kirke gi verdifulle råd når det gjelder hjelp til utviklingsland, hvor det finnes mange hundre millioner av våre trosfeller. Ja,

kanskje vi også kunne yde praktisk hjelp gjennom vår kirkes mange forgreninger.

Når det gjelder økumenismen, må vi overlate målet til Vår Herre — men vi kan gå veien. Det er så lett å si at «det er de andre som ikke tåler oss katolikker». Historien om bjelken og splinten er eviggyldig. Forsøker vi å ta det første skritt i ærlig ydmykhet overfor våre adskilte brødre og søstre — jeg mener — vi almindelige legfolk? Selv erkjente jeg under oppholdet i Roma den verdifulle arv jeg har fra et protestantisk miljø jeg for min del hadde vendt ryggen lenge før jeg ble katolsk kristen, og jeg innsener arvs betydning også for fornyelsen innenfor katolisismen. Derfor ble jeg personlig meget glad for vår Biskops hilser til våre adskilte brødre under Luther-jubileet. Vi går *sammen* som kristne fremover. Det er ikke enighet, men enhet i Kristus, vi skal tilstrebe.

At mulighetene for å gjøre noe, for å sette noe i sving — for å virke som surdeig i samfundet, selv om man er minoritet, er der, har vi et strålende bevis på i vår umiddelbare nærhet: Det vellykkede samarbeide som er innledet mellom Fransiskushjelpen og Oslo krets av Norges Husmorforbund på sosialhjelpens område.

Baby Johannessen.

BREV FRA PORTOBELLO

Søster Prisca O.P. fra Bodø har fulgt et kurs i teologi på St. Catharines centre i London. I et brev til bladet skriver hun bl. a.:

Dette arbeidet som blir utført av de engelske Dominikanerinnene, ble opprinnelig begynt av Moder M. Ansgar i Harrow. I dag er arbeidet et direkte svar på konsilets oppfordring til fornyelse, tilpassing og utdannelse for ordenssøstre. (Forts. neste side)

R.I.P.

Vår kjære mor, svigermor,
bestemor og oldemor

ADELAIDE MULLER

døde stille den 30/10 og ble begravet 4/11 1967.

Stavanger 9/11 1967.

*Christian Müller.
Mossen og Jakob Müller.
Helene og Johan Fosse.
Margot og Johannes Müller.
Eva og Jens Winge.*

BIBLIOTEKET

Oslo Katolske Bibliotek i Akersveien 5 er stengt fra og med den 15. desember og til midten av januar.

FREDRIKSTAD

<p>KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER</p>	<p>Norske Fina ^{A/s} Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG > 12 371</p>	<p>C. HANSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD</p>
<p>KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190</p>	<p>Byens spesialforretning Olsson TAPÉT OG GULVBELEGG Agentgt. 2 - Tlf. 17 080</p>	<p><i>Andr. Janne &</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945</p>
	<p>EDVARDSEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad</p>	<p>ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad</p>
<p>O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840</p>		

I det samme kapitel, i drøftelsen om hvorvidt Jesus hører hjemme i den kristne tro, oppfordres vi til å gå tilbake og forbi apostlene til Jesus selv,

BREV FRA PORTOBELLO

(Forts. fra forr. side)

Det begynte under ganske små og enkle forhold. Men snart viste det seg at klostret i Harrow ikke var stort nok til å kunne motta det stadig økende antall av unge søstre kom for å søke den åndelige og dogmatiske utrustning som skulle gjøre dem til modne og målbevisste ordensfolk. Derfor ble St. Catherines center flyttet til Portobello Rd.

Det må virke som noe av en kontrast for dem som kjenner «Portobellotorget» som jo visst er verdenskjent, og det som foregår hos Dominikanerinnene i 371 A. Men er ikke «Portobello Market» et bilde på den verden som trenger søstrene i dag?

La oss så kaste et blikk på programmet.

Det foreleses i: Bønn, inkarnasjon, påskemysteriet, Treenigheten, Den hellige skrift (for nybegynnere, for viderekomne), kirkehistorie, liturgi, sosiallære, logikk, og noe om kirkefedrene.

Selv om lederen er en dominikaner P. Bon. Perquin O.P. så er det hele bygget inn i en større ramme. Det foreleses nemlig av: Jesuitter, Hvite Fedre, dominikanere og søstre av forskjellige kongregasjoner. Kunne man gi uttrykk for kirkens universalitet på en bedre måte enn å samle 30 nasjonaliteter og 45 forskjellige kongregasjoner under samme tak?

Det hersker en meget vennlig atmosfære på St. Catherines' centre. Søstrene blir oppmuntret til å bli kjent med hverandre, og mange vennskapsbånd er blitt knyttet mellom sort, hvit og brun.

idet vi idag må ha svar på spørsmål som ikke var aktuelle for apostlene, og som vi derfor ikke kan finne svar på i Det nye testamente, men snarere i Det gamle. Når vi slik stilles overfor den historiske Jesus, får vi anledning til å treffe et nytt valg, gjerne med hjelp av jødene. Dette valg går ut på å ta imot Jesus som Messias, og ikke bare som den kristne kirkes Frelser. Hva dette egentlig går ut på, forstår vi av det Boman sier om Paulus, hvis evangelium han mener er over evne for de fleste mennesker. Paulus arbeidet for at menneskene skulle komme inn i himmelen når de døde, Jesus arbeidet for å bringe himmelen ned til menneskene på jorden, han ville fordrive de demoniske makter fra jorden for å gjøre denne til Guds verden. Det er selvsagt ikke Bomans hensikt å ville oppheve kirkens Kristustro, men å supplere den med momenter som har vært oversett eller lite påaktet. Men i den problematik han dermed innfører, å godta Jesus som Messias, og ikke bare som Frelseren, slik kirken har forstått ham, kommer Boman farlig nær ved å røkke ved selve kristendommens sannhet og egenart, for det er jo kristen tro, til forskjell fra jødisk, at Jesus nettopp som Messias er alle menneskers, også jødene, Frelser. Her å oppfordre de kristne til et nytt valg, gjerne med

hjelp av jødene, fører til konsekvenser som Boman ikke synes å ha klart for seg.

Det er i kapitlet «Kan et samfunn styres etter Bergprekenens prinsipper?» at Bomans intensjoner blir nærmere presisert, og her møter vi mange interessante synsmåter. Boman er sterkt opptatt av tanken om at ikke bare den enkeltes, men hele samfunnets liv må bestemmes av Bergprekenens krav. Men i alt det verdifulle som sies om de kristnes situasjon i verden av idag blander det seg også her inn uklarheter som svekker forfatterens argumenter. Bergprekenen er som kjent uttrykk for urkirkens katekese, og har som sin forutsetning det apostoliske «kerygma», eller — for å si det med andre ord — den fremsetter de høye etiske krav til dem som gjennom forkynnelsen av evangeliet er kommet til tro på Jesus som Frelseren. Jeg kan ikke se at Boman har tatt stilling til dette spørsmål, han synes å gå ut fra at Bergprekenens krav gjelder menneskene og deres samfunn i sin alminnelighet. Spørsmålet som først må klarlegges er om Bergprekenens etikk er almenmenneskelig — humanistisk, ifølge moderne sprogbruk — eller om det dreier seg om retningslinjer for det kristne menneskes livsførsel. Det be-

ARENDAL	
MØRLAND-SKO Tif. 22 802 Selvalgsforretning	J. E. PEDERSEN & CO. A/S Arendal Kjøttforretning Tif. 2360
BYGGMESTER HANS NILSEN Neset 362 Arendal Tif. 22 647	SHELL — ARENDAL TELEFONER: Kontor 22 013 Anlegget 21 848
DRAMMEN	
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tif. 83 41 84 - DRAMMEN	
ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning Tif. 21 756 - Arendal - Tif. 22 460	
DRAMMEN	
GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	

TYRILYS ^{A/S} TYRI
FABRIKK
Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

tyr selvsagt ikke at evangeliet ikke er «almenmenneskelig», dvs. gjelder for alle mennesker, men at menneskene og deres samfunnsliv først blir fullt ut menneskelige ved troen på Kristus, og det vil igjen si ved å leve i Guds rike. Bergprekenen kan derfor ikke uten videre betraktes som det jordiske samfunns etikk, men som den evangeliets «lov» som gjelder i Guds rike, og som etter sitt vesen nettopp ikke er en lov, men et liv på den kristne tros grunn.

Det er hele problemet om Lov og Evangelium som Boman her har unnlatt å ta stilling til.

Hovedintrykket av denne bok blir at vi her har å gjøre med en forsker som ikke er redd for å gå sine egne veier, og som ofte hevder synsmåter som overrasker og egger til motsigelse. I vår hjemlige teologkrets virker forfatteren som en forfriskende og ukonvensjonell ener. Men man fris-

tes til å spørre om ikke Boman av og til faller som offer for sine gode egenskaper. Han nekter å følge den slagne landevei. Men ofte er det nettopp det man må gjøre, for ikke å komme ut i uføre. Det er tydelig at Boman med sin bok har villet bryte nye veier i synet på den historiske Jesus og på hans gjerning som Messias. Men mon ikke hans bevisste brudd med flere tradisjonelle kristne synsmåter av og til har ført ham på avveier?

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

Byggevare - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. AS

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME-SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

WISBECH
ARTISELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

E. M. JACOBSEN

Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Snobbete i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Cralligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene.

I det samme kapitel, i drøftelsen om hvorvidt Jesus hører hjemme i den kristne tro, oppfordres vi til å gå tilbake og forbi apostlene til Jesus selv,

BREV FRA PORTOBELLO

(Forts. fra forr. side)

Det begynte under ganske små og enkle forhold. Men snart viste det seg at klostret i Harrow ikke var stort nok til å kunne motta det stadig økende antall av unge søstre kom for å søke den åndelige og dogmatiske utrustning som skulle gjøre dem til modne og målbevisste ordensfolk. Derfor ble St. Catherines center flyttet til Portobello Rd.

Det må virke som noe av en kontrast for dem som kjenner «Portobello torget» som jo visst er verdenskjent, og det som foregår hos Dominikanerinnene i 371 A. Men er ikke «Portobello Market» et bilde på den verden som trenger søstrene i dag?

La oss så kaste et blikk på programmet.

Det foreleses i: Bønn, inkarnasjon, påskemysteriet, Treenigheten, Den hellige skrift (for nybegynnere, for viderekomne), kirkehistorie, liturgi, sosiallære, logikk, og noe om kirkefedrene.

Selv om lederen er en dominikaner P. Bon. Perquin O.P. så er det hele bygget inn i en større ramme. Det foreleses nemlig av: Jesuitter, Hvite Fedre, dominikanere og søstre av forskjellige kongregasjoner. Kunne man gi uttrykk for kirkens universalitet på en bedre måte enn å samle 30 nasjonaliteter og 45 forskjellige kongregasjoner under samme tak?

Det hersker en meget vennlig atmosfære på St. Catherines' centre. Søstrene blir oppmuntret til å bli kjent med hverandre, og mange vennskapsbånd er blitt knyttet mellom sort, hvit og brun.

idet vi idag må ha svar på spørsmål som ikke var aktuelle for apostlene, og som vi derfor ikke kan finne svar på i Det nye testamente, men snarere i Det gamle. Når vi slik stilles overfor den historiske Jesus, får vi anledning til å treffe et nytt valg, gjerne med hjelp av jødene. Dette valg går ut på å ta imot Jesus som Messias, og ikke bare som den kristne kirkes Frelser. Hva dette egentlig går ut på, forstår vi av det Boman sier om Paulus, hvis evangelium han mener er over evne for de fleste mennesker. Paulus arbeidet for at menneskene skulle komme inn i himmelen når de døde, Jesus arbeidet for å bringe himmelen ned til menneskene på jorden, han ville fordrive de demoniske makter fra jorden for å gjøre denne til Guds verden. Det er selvsagt ikke Bomans hensikt å ville oppheve kirkens Kristustro, men å supplere den med momenter som har vært oversett eller lite påaktet. Men i den problematikk han dermed innfører, å godta Jesus som Messias, og ikke bare som Frelseren, slik kirken har forstått ham, kommer Boman farlig nær ved å rokke ved selve kristendommens sannhet og egenart, for det er jo kristen tro, til forskjell fra jødisk, at Jesus nettopp som Messias er alle menneskers, også jødene, Frelser. Her å oppfordre de kristne til et nytt valg, gjerne med

hjelp av jødene, fører til konsekvenser som Boman ikke synes å ha klart for seg.

Det er i kapitlet «Kan et samfunn styres etter Bergprekenens prinsipper?» at Bomans intensjoner blir nærmere presisert, og her møter vi mange interessante synsmåter. Boman er sterkt opptatt av tanken om at ikke bare den enkeltes, men hele samfunnets liv må bestemmes av Bergprekenens krav. Men i alt det verdifulle som sies om de kristnes situasjon i verden av idag blander det seg også her inn uklårheter som svekker forfatterens argumenter. Bergprekenen er som kjent uttrykk for urkirkens katekese, og har som sin forutsetning det apostoliske «kerygma», eller — for å si det med andre ord — den fremsetter de høye etiske krav til dem som gjennom forkynnelsen av evangeliet er kommet til tro på Jesus som Frelseren. Jeg kan ikke se at Boman har tatt stilling til dette spørsmål, han synes å gå ut fra at Bergprekenens krav gjelder menneskene og deres samfunn i sin alminnelighet. Spørsmålet som først må klarlegges er om Bergprekenens etikk er almenmenneskelig — humanistisk, ifølge moderne sprogbruk — eller om det dreier seg om retningslinjer for det kristne menneskes livsførsel. Det be-

ARENDALE	
MØRLAND-SKO Tif. 22 802 Selvvalgsforretning	J. E. PEDERSEN & CO. A/S Arendal Kjøttforretning Tif. 2360
BYGGMESTER HANS NILSEN Neset 362 Arendal Tif. 22 647	SHELL — ARENDAL TELEFONER: Kontor 22 013 Anlegget 21 848
DRAMMEN	
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tif. 83 41 84 - DRAMMEN	ADEL ELLEFSEN Aut. Installasjonsforretning Tif. 21 756 - Arendal - Tif. 22 460
DRAMMEN	
 TYRILYS ^{1/3} TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri	GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen

tyr selvsagt ikke at evangeliet ikke er «almenmenneskelig», dvs. gjelder for alle mennesker, men at menneskene og deres samfunnsliv først blir fullt ut menneskelige ved troen på Kristus, og det vil igjen si ved å leve i Guds rike. Bergprekenen kan derfor ikke uten videre betraktes som det jordiske samfunns etikk, men som den evangeliets «lov» som gjelder i Guds rike, og som etter sitt vesen nettopp ikke er en lov, men et liv på den kristne tros grunn.

Det er hele problemet om Lov og Evangelium som Boman her har unnlatt å ta stilling til.

Hovedinntrykket av denne bok blir at vi her har å gjøre med en forsker som ikke er redd for å gå sine egne veier, og som ofte hevder synsmåter som overrasker og egger til motsigelse. I vår hjemlige teologkrets virker forfatteren som en forfriskende og ukonvensjonell ener. Men man fris-

tes til å spørre om ikke Boman av og til faller som offer for sine gode egenskaper. Han nekter å følge den slagne landevei. Men ofte er det nettopp det man må gjøre, for ikke å komme ut i uføre. Det er tydelig at Boman med sin bok har villet bryte nye veier i synet på den historiske Jesus og på hans gjerning som Messias. Men mon ikke hans bevisste brudd med flere tradisjonelle kristne synsmåter av og til har ført ham på avveier?

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME-SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

WISBECH
ARTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

E. M. JACOBSEN

Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Snobbete i utførelsen og stø i
formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot
postoppkrav.

Cralligani

Stortingsgt. - N. Slottgt.
Vikaterrassene.

KANONBÅTEN

China i 1920-årene — et veldig rike som synker i kaos, anarki og borgerkrig, mens de vestlige makter søker å beskytte sine «interesser» — les: urimelige og brutalt tiltvungne handelsprivilegier i det dødssyke landet. Det er ikke lenge siden denslags i amerikansk film kunne skildres uten skam, som et slags hvitt helte-epos — vi minnes en mammut-film for noen år siden om «bokser-opprøret» i Peking, med mye europeisk og amerikansk taperhet på barrikadene, men ingen problemstillinger. *Robert Wise's «Kanonbåten San Pablo» («The Sand Pebbles»)* har mer ettertanke og tvil — vi tør vel se den i lyset fra dagens situasjon, og den skepsis og uro USA's politikk i Øst-Asia vekker også i det amerikanske folk selv. Filmen er innspilt på Formosa — det maner visst også produsenten til endel ruelse over forspilte muligheter.

Opp og ned Yangtse-elven patruljerer «San Pablo», en utslitt holk av en amerikansk kanonbåt — et tynt vern mot lokale røvergénéralers selvtekt og opprørte masers vilkårlighet. Maskinisten Holman (*Steve Mc Queen*) er mannen som holder den gående, med trolldom i fingrene presser han de siste ytelser ut av en nedslitt motor. De politiske vurderinger hos offiserene på broen interesserer ham ikke, han er hvervet og gjør sin jobb, uten å reflektere. Inntil noen få menneskers nød tvinger ham til å tenke og handle — hvordan og hvorfor skal ikke røbes her. Spennende og farverikt er det i hvert fall, dessverre også med den blanding av brutalitet og overflatskhet som gir skinn av å ta problemene opp, mens de i virkeligheten bare skal dandere anretningen.

Filmen er helt og holdent McQueens og fotografens. Den mutte, innadspillende amerikaneren interesserer alltid, i sine beste roller fører han videre stilen fra *Gary Cooper*, *Spencer Tracy* og *Humphrey Bogart* — de «store tauser» i amerikansk film. Det er en nøktern, nesten blyg forsiktighet i omgangen med idealer og store ord, en hard skepsis overfor ideer og en instinktiv sympati for mennesker — uansett. Hva filmen godt kunne ha reist med større fryktløshet, det er den *forkla-*

Steve McQueen i KANONBÅTEN SAN PABLO

ring på kinesernes rabiate fremmedhat idag, som må søkes nettopp i den tiden da filmen foregår og i de hendinger den viser. Dagens politiske ledere i Mao-China var unge dengang. Det forklarer meget, om ikke alt. *Candice Bergen* er noe farveløs som en lærerinne ved en misjonsstasjon og *Larry Gates* og *Richard Attenborough* yter bra, konvensjonelt støttespill som misjonæren og en offiser som vil ut av den tvilsomme jobben på kanonbåten. Landskap og slagscener har vært i gode hender, *Robert Wise* behersker også den amerikanske trick-fotografieringens teknikk og lager prektige bilder fra en flod som engang rant tykk av blod og tragisk historie. «Kanonbåten San Pablo» kommer visst så nær til et urolig spørsmålstegn over militærpolitikens misgrep i Øst-Asia som en vel kan vente det fra Hollywood akkurat nå. Den som har sett *Pierre Schoendoerffers «Jungelpatrulje 317»* (cfr. «St. Olav» nr. 12 år), hvor franskmennene gjør opp med sin «kanonbåt-politikk» i Indochina, vet at det kan gjøres langt farligere. Og fremfor alt *sannere*.

brm.

OSLO FILMKLUBB

har i noen år nå vært et verdifullt «åndehull» for folk hvis filminteresse går lit ut over underholdnings-behovet. Den er for en rimelig kontingent, åpen for alle som har fylt 16 år, har sin ukentlige lukkede forestilling hver lørdag kl. 14.30 på en sentrums kino, og arrangerer også andre sammenkomster for film-interesserte. Siden den ble stiftet, har den i godt arrangerte, film-historiske programmer gitt god bakgrunns-viten om kunstarten, og vist mange filmer som ellers ville vært utilgjengelige for et norsk publikum, mens som hører til de «klassiske». Således eksempelvis *Robert Bressons* fengslende «Elandsbyprests dagbok» (Efter Bernanos roman) og, ganske nylig, den indiske regissøren *Satyajit Rays* mesterlige «De ubeseirede» (*Aparajito*), som snarest burde komme et videre kinopublikum til gode. De gjenstående lørdager før jul er viet «farlig (dvs. propaganda-)film» — lørdag 2. desember vises således *Leni Riefensthal's «Viljens triumf»* — en bildehyldet til nazismen. Senere følger bl.a. en film fra McCarthy-tiden i USA.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Helge Erik Solberg, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648